U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. obecným zmocněncem J. P., proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 112/2011,

takto:

Soudci Městského soudu v Praze JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 112/2011.

Odůvodnění:

Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Praze napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2010, č. j. 071833/2010/KUSK. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Kladna, odboru výstavby ze dne 25. 1. 2010, č. j. OV/1057/06 - 45, jímž byla zamítnuta žádost o povolení předčasného užívaní stavby rodinného domu a elektropřípojky v Budečské ulici v Kladně na pozemku parc. č. 839 v k. ú. Dubí u Kladna. V žalobě žalobce požádal o osvobození od soudního poplatku podle § 11 odst. 1 písm. g) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 28. 6. 2010, č. j. 44 A 41/2010 – 25, věc postoupil Městskému soudu v Praze jakožto soudu místně příslušnému k jejímu projednání a rozhodnutí. Proti tomuto usnesení podal žalobce kasační stížnost. Usnesením ze dne 18. 8. 2010, č. j. 44 A 41/2010 - 29, Krajský soud v Praze vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč za podání kasační stížnosti. Následně krajský soud usnesením ze dne 13. 10. 2010, č. j. 44 A 41/2010 - 36, řízení o kasační stížnosti pro nezaplacení soudního poplatku zastavil. Toto usnesení napadl žalobce kasační stížností, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 3. 2011, č. j. 4 Aps 1/2011 - 50, zamítl.

Městský soud v Praze poté vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč za podanou žalobu. Současně jej poučil o tom, že věc byla podle rozvrhu práce

přidělena k projednání a rozhodnutí senátu 8 A, a vyzval jej k tomu, aby sdělil, zda souhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.

Podáním ze dne 17. 6. 2011 žalobce požádal soud o to, aby mu sdělil, jak je ve věci jednáno, datum žaloby a co je žalobou napadáno. Dále požadoval *„zaslat jmenné složení senátu 8A pro případnou vnesenou námitku podjatosti"*. Přípisem ze dne 4. 7. 2011, č. j. 8 A 112/2011 - 66, Městský soud v Praze informoval žalobce o tom, že se senát 8 A, který je příslušný k projednání a rozhodnutí věci, sestává z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové.

V podání ze dne 15. 7. 2011 žalobce uvedl: *„Městský soud v Praze je soudem podjatým a nepříslušným k projednávání věci uvedené v žalobě v návrhu na obnovu řízení! Městský soud v Praze není dle § 7 odst. 1 s.ř.s. soudem věcně příslušným, a to nejenom z důvodů uvedených v § 8 s.ř.s. Z důvodu vyloučení soudců, a to z důvodu, že rozhodovali v naprosto shodných věcech senáty 8 Ca 76 ve složení JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková. Obnovu řízení má projednávat senát 8A jako senát příslušný k projednání a rozhodnutí věci ve složení: JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková, JUDr. Marcela Rousková. Naprosto nepřijatelný a nezákonný postup vzhledem k § 7 a k § 8 s.ř.s. Opětovně vyslovuji podjatost a nezákonnost postupu. Zjištění naplňuje přikázání věci jinému soudu z důvodu vyloučení, a to Nejvyšším správním soudem. Podjatost Městského soudu je prokázána tím, že podaná žaloba je ze zákona osvobozena od poplatku řízení na základě zákona č. 549/1991 Sb. § 11 odst.3 písmeno a) a d)"*.

Soudci JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková shodně k námitce podjatosti vznesené žalobcem uvedli, že nemají žádný poměr k věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 112/2011, k účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, ani se nepodíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení.

Dne 21. 7. 2011 byl spis Městského soudu v Praze předložen Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti.

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

Podle § 8 odst. 3 s. ř. s. *soudce, který zjistí důvod své podjatosti, oznámí takovou skutečnost předsedovi soudu a v řízení zatím může provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu. Předseda soudu na jeho místo určí podle rozvrhu práce jiného soudce nebo jiný senát. Má-li předseda soudu za to, že není dán důvod podjatosti soudce, nebo týká-li se věc předsedy soudu, rozhodne o vyloučení Nejvyšší správní soud usnesením, a jde-li o soudce Nejvyššího správního soudu, jiný jeho senát.*

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

Z ustálené judikatury zdejšího soudu a také Ústavního soudu plyne, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda - s ohledem na okolnosti případu - lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 167/94, sv. 6, nález č. 127 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupné na http://nalus.usoud.cz).

Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob, jež se řízení účastní, vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům řízení nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 105/01, sv. 23, nález č. 98 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, dostupné na http://nalus.usoud.cz).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70, www.nssoud.cz, uvedl, že *nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šířeji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci disponuje. Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv pouze na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze*

mít pochybnost o jeho nepodjatosti (I. ÚS 167/94, Ústavní soud: Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu). Na druhé straně Ústavní soud vyslovil, že subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání, rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního. To znamená, že otázka podjatosti nemůže být postavena nikdy zcela najisto, nelze ovšem vycházet pouze ze subjektivních pochybností osob zúčastněných na řízení, nýbrž i z právního rozboru skutečností, které k těmto pochybnostem vedou (II. ÚS 105/01). Rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva vychází z dvojího testu nestrannosti soudce: subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce v dané věci, objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (III. ÚS 448/04).

Lze tak shrnout, že při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (z novější judikatury Ústavního soudu k tomu viz např. nález ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

Z obsahu podání žalobce vyplývá, že podjatost soudců spatřuje v jejich předchozí rozhodovací činnosti v jiných jeho věcech a postupu v projednávané věci spočívající v tom, že je po něm vyžadován soudní poplatek, přestože je podle názoru žalobce řízení o žalobě osvobozeno od soudního poplatku ze zákona.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že postup soudců v projednávané věci ani jejich rozhodování v jiných věcech týchž účastníků řízení nepředstavují důvod, pro který by soudci byli podle § 8 odst. 1 s. ř. s. vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 112/2011.

Důvodem pro vyloučení soudce totiž může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, nebo skutečnost, že se podílel na projednávání a rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen například příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem (ať již zjevně přátelským či nepřátelským), může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. Současně se v daném případě nejedná ani o „podílení se na projednávání a rozhodování věci v předchozím soudním řízení“. Interpretací tohoto pojmu se již Nejvyšší správní soud zabýval (srov. zejména usnesení ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 – 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS, a usnesení ze dne 6. 1. 2005, č. j. Nao 56/2004 - 54, publ. pod č. 545/2005 Sb. NSS) a uzavřel, že překážkou, která je důvodem podjatosti soudce z důvodu podílu na předchozím soudním řízení může být pouze fakt, že by soudce na jiném stupni soudní hierarchie rozhodoval o totožné věci (totožnost věci je dána totožností účastníků a předmětu řízení). Jinými slovy, kupříkladu tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté v řízení u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. V daném případě nebyla zjištěna žádná z těchto skutečností.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že důvody uplatněné žalobcem nejsou způsobilé vyvolat pochybnosti o nepodjatosti soudců Městského soudu v Praze, neboť jsou založeny

pouze na jeho obecném tvrzení o podjatosti soudců v předchozí rozhodovací činnosti v jiných jeho věcech a postupu v projednávané věci. Vzhledem k tomu, že se uvedení soudci necítí být podjatí a jejich podjatosti nenasvědčují ani jiné skutečnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudci Městského soudu v Praze JUDr. Slavomír Novák, JUDr. Hana Pipková a JUDr. Marcela Rousková nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 8 A 112/2011.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu